

СТАНОВИЩЕ

От: **доц. д-р Петя Иванова Тонева**
СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
Професионално направление 3.8 Икономика
научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **ГАБРИЕЛА МИТКОВА ЛЕБЕШКОВСКА**

Тема на дисертационния труд: **Маркетингово управление по приложение на иновациите в туризма**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 3401/23.10.2025 г. на Ректора на УНСС.

I. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е посветен на *актуалната проблематика* за маркетингово управление при приложение на иновациите в туризма. Актуалността на темата е добре аргументирана от докторанта, като е обоснована необходимостта от съвременни средства на маркетинговият мениджмънт, които да осигурят ефективна връзка между иновационните решения, изискванията на потребителите и икономическите цели на туристическите предприятия, при отчитане на обществените очаквания.

В *тезата* и формулираните *хипотези* на дисертационния труд разглежданата проблематика е намерила адекватна конкретизация като акцентът е поставен върху това, че ефективното маркетингово управление заема водещо място в процеса на внедряване и прилагане на иновации в туристическия сектор, тъй като представлява ключов механизъм за осигуряване на баланс между предлагането и търсенето, както и за създаване на дългосрочна стойност за клиента. Докторантът отстоява разбирането, че маркетинговото управление осигурява необходимата стратегическа рамка за идентифициране на пазарните възможности,

разбиране на потребителските нагласи и трансформиране на тези знания в устойчиви иновационни решения.

Научноизследователската *цел* и произтичащите от нея *задачи* са добре формулирани. Те дават отправната линия за разработване на структурата на разработката, състояща се от увод, изложение в три глави, заключение, списък с използваната литература и приложения. Дисертационният труд е в общ обем от 268 страници, от които основния текст, разпределен в три глави е от 228 страници. Подходящо е подбран и разработен илюстративния материал, състоящ се от 39 фигури и 12 таблици.

Научноизследователската рамка е удачно конструирана, като за *обект* на изследването са определени „иновациите в туризма, като ключов фактор за развитието и конкурентоспособността на туристическите предприятия“, а неговият *предмет* е маркетинговото управление при внедряване на различни видове иновации в туризма, които подпомагат конкурентоспособността и устойчивото развитие на различни равнища.

Авторът на дисертационния труд е използвал *методология*, която се гради на интегриран подход от качествени и количествени методи, като по този начин се осигурява комплексна оценка на процесите на иновационно развитие и маркетингово управление в туризма. Това позволява на докторанта да изпълни задачите на дисертационния си труд и да достигне до значими изводи и резултати. Коректно са поставени *ограниченията* на изследването.

Извършена е сериозна проучвателна работа при написване на дисертационния труд, като източниците на информационно осигуряване са 229, от които на кирилица – 50, на латиница – 100 и 79 представителни интернет страници. Докторантът коректно използва литературните източници, като преобладаваща част от тях са от последните 10 години.

Можем да обобщим, че докторант Габриела Минкова Лебешковска познава съществуващите достижения по темата на дисертационния си труд и подходящо ги интерпретира. Поставената изследователска рамка е предопределила и логическата структура и съдържание на дисертационния труд, което позволява валидиране на тезата и получаване на значими научни и научно-приложни изводи и резултати. Подписаната декларация, че дисертационния труд е изцяло авторски продукт, гарантира че разработката е с оригинален характер.

II. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Съдържанието на дисертационния труд свидетелства, че докторант Габриела Лебешковска е реализирала необходимо и полезно, задълбочено

научно изследване. Стилът е стегнат и точен. Текстът е написан на разбираем научен език.

Първа глава на дисертационния труд със заглавие „Маркетинг, иновации и управление на маркетинг“ е посветена на теоретичните аспекти на изследваната проблематика. В ретроспективен план са разгледани класически и съвременни концепции за маркетинга, на основата на които авторът достига до заключението, че развитието не е линейно, а отразява динамичното взаимодействие между технологичните иновации, социалните промени и икономическите фактори. Специално място е отделено на теоретичните измерения на взаимовръзката маркетинг – иновации-управление на маркетинга. Напълно подходящо авторът разглежда маркетинговия мениджмънт в съвременните пазарни условия и в контекста на внедряване на иновации, които са част от трансформиране на продукти и процеси. Изяснено е влиянието на иновациите върху пазарната среда и взаимоотношенията с потребителите. В тази глава от дисертационния труд е разгледан и теоретичният фундамент на взаимодействието на иновациите с маркетинговото управление.

Във *втора глава* на дисертационния труд „Съвременни тенденции в иновационната дейност в туризма“ последователно е анализирана приложимостта на иновациите в туроператорската дейност, в ресторантьорството, в хотелиерството, както и на равнище дестинация. Акцентирано е върху класифицирането и спецификата на иновациите в съответната туристическа дейност и на дестинационно ниво. Върху основата на представени добри практики са изведени въздействията им върху конкурентоспособността. За целите на последващото емпирично изследване специално място в тази глава е отделено на високотехнологичните иновации в хотелиерството.

Трета глава на дисертационния труд „Подобряване на преживяванията на туристите чрез иновации в хотелиерството в България“ е изцяло приложно насочена към идентифициране на степента на прилагане на иновации в хотелиерството и ролята на маркетинговия мениджмънт. Селектирани и систематизирано представени са критерии и методи за емпиричното изследване, като е приложена комбинация от методи на изследване. Висока оценка заслужава разработеният въз основа на проведените проучвания SWOT анализ на иновационната дейност в туризма в България. В резултат на направеното научно изследване авторът на дисертационния труд формулира препоръки насочени към мениджмънта на туристическите предприятия, отговорните за националната туристическа политика и научната и изследователска общност.

В *заключението*, авторът е направил обобщения на разработеното в

дисертационния труд и е определил научната новост на своето изследване.

Изложението на дисертационния труд позволява да *направим извода*, че целта е постигната, изследователските задачи са изпълнени, а изследователската теза е потвърдена.

III. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд се съдържат значими приноси моменти, които можем да систематизираме в няколко направления.

Приноси с теоретичен характер:

- Доказана е значимостта на иновациите като ключов фактор за развитието на туристическия сектор в България и ролята на иновативните маркетингови стратегии за мотивиране на туристите за избор на нови туристически продукти.

- На базата на задълбочен литературен преглед е направена систематизация на взаимовръзката между маркетинговото управление и внедряване на иновации в туризма.

Приноси методологичен характер:

- Изведени са критерии и показатели за оценка на иновациите в туризма, приложими при бъдещи изследвания и управленски практики.

- Изграден е емпиричен модел за изследване влиянието на иновациите върху туристическите услуги.

Приноси с приложен характер:

- Идентифицирани са основните потребителски нагласи и мотивации за използване на иновативни туристически продукти.

- Разработен е SWOT анализ на иновационната дейност в туризма в България.

- Изведени са технологични и организационни насоки за повишаване ефективността на иновациите.

- Формулирани са конкретни препоръки и са предложени определени решения насочени към по-активна подкрепа на иновациите в туризма.

Постигнатите научни и научно-приложни резултати в хода на разработване на дисертационния труд представляват оригинален принос и съответстват на съвременните достижения на науката и практиката в областта на туризма.

IV. Оценка на автореферата и на публикациите по дисертацията

Авторефератът коректно отразява същественото в дисертационния труд, като включва необходимите елементи за неговото съдържание.

Докторантът е представил три научни публикации, които са пряко свързани с тематиката на дисертационния труд.

V. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки по дисертационния труд. Препоръката ми към докторанта е да продължи изследователската си работа по тази проблематика, като се фокусира върху конкретни видове иновации и тяхното приложение в определен тип туристически дейности.

Позволявам си да задам на докторанта въпрос, по който да изрази своето становище: *Кои са най-съществените бариери пред внедряване на иновации, насочени към устойчивост, в туристическите предприятия в България?*

VI. Заключение

Представеният дисертационен труд за образователна и научна степен „Доктор“ отговаря на нормативните, количествените и качествените изисквания за неговото разработване и написване. Авторът достига до оригинални научно издържани резултати, които имат приносен характер към теорията и практиката.

Гореизложеното ми дава основание да изразя своето **ПОЛОЖИТЕЛНО СТАНОВИЩЕ** за присъждане на ОНС „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“ на Габриела Миткова Лебешковска.

13.11.2025 г.
Гр. Свищов

Подпис:
Доц. д-р Петя Иванова

OPINION

From: **Assoc. Prof. Petya Ivanova Toneva, PhD**
D. A. Tsenov Academic of Economics, Svishtov
Professional field 3.8 Economics
Scientific specialty "Economics and Management (Tourism)"

Subject: Dissertation for the award of educational and scientific degree "**Doctor**" in the *scientific specialty "Economics and Management (Tourism)"* at the UNWE.

Author of the dissertation: **GABRIELA MITKOVA LEBESKOVSKA**

Topic of the dissertation: **Marketing management for the application of innovations in tourism**

Reason for submitting the opinion: participation in the Scientific Jury for the defense of the dissertation, according to Order No 3401/23.10.2025 of the Rector of UNWE.

I. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation is devoted to *topical issues* of marketing management in the application of innovations in tourism. The relevance of the topic is well argued by the doctoral student, who has substantiated the need for modern means of marketing management, which will provide an effective connection between innovative solutions, consumer requirements and the economic goals of tourism enterprises, taking into account public expectations.

In the *thesis* and the formulated *hypotheses* of the dissertation, the issues under consideration have been adequately specified and the emphasis is placed on the fact that effective marketing management occupies a leading place in the process of implementation and application of innovations in the tourism sector, as it is a key mechanism for ensuring a balance between supply and demand, as well as for creating long-term value for the client. Understanding that marketing management provides the necessary strategic framework to identify market opportunities, understand consumer attitudes and transform this knowledge into sustainable innovative solutions.

The research *objective* and the tasks arising from it are well formulated. They provide a starting line for the development of the structure of the work, consisting of an introduction, an exposition in three chapters, a conclusion, a list of references and appendices. The dissertation has a total volume of 268 pages, of which the main text, divided into three chapters, consists of 228 pages.

consisting of 39 figures and 12 tables.

The research framework is aptly constructed, as the *object* of the study is defined as "innovations in tourism as a key factor for the development and competitiveness of tourism enterprises", and its *subject* is marketing management in the implementation of various types of innovations in tourism that support competitiveness and sustainable development at different levels.

The author of the dissertation has used *a methodology* that is based on an integrated approach of qualitative and quantitative methods, thus providing a comprehensive assessment of the processes of innovative development and marketing management in tourism, which allows the PhD student to fulfill the tasks of his dissertation and to reach significant conclusions and results.

Serious research work has been carried out in the writing of the dissertation, and the sources of information support are 229, of which 50 are in Cyrillic, 100 and 79 are representative websites in Cyrillic. The PhD student correctly uses the literature sources, most of which are from the last 10 years.

We can summarize that PhD student Gabriela Minkova Lebeshkovska knows the existing achievements on the topic of her dissertation and interprets them appropriately. The established research framework has also predetermined the logical structure and content of the dissertation, which allows validation of the thesis and obtaining significant scientific and applied conclusions and results. The signed declaration that the dissertation is entirely the author's product guarantees that the development is of an original nature.

II. Evaluation of the scientific and applied scientific results obtained

The content of the dissertation testifies that PhD student Gabriela Lebeshkovska has carried out a necessary and useful, in-depth scientific research. The style is concise and precise. The text is written in an understandable scientific language.

The first chapter of the dissertation entitled "Marketing, Innovation and Marketing Management" is devoted to the theoretical aspects of the studied problems. In retrospect, classical and modern concepts of marketing are considered, on the basis of which the author comes to the conclusion that development is not linear, but reflects the dynamic interaction between technological innovations, social changes and economic factors. Dimensions of the Marketing – Innovation – Marketing Management Relationship. Quite appropriately, the author examines marketing management in modern market conditions and in the context of implementing innovations that are part of transforming products and processes. The impact of innovations on the market environment and consumer relations is clarified. In this chapter of the dissertation, the theoretical foundation of the interaction of innovation with

marketing management is also considered.

In the *second chapter* of the dissertation "Modern Trends in Innovation Activity in Tourism", the applicability of innovations in the tour operator activity, in the restaurant industry, in the hotel industry, as well as at the level of destination is sequentially analyzed. Competitiveness. For the purposes of subsequent empirical research, a special place in this chapter is given to high-tech innovations in the hospitality industry.

The third chapter of the dissertation "Improving the experiences of tourists through innovations in the hospitality industry in Bulgaria" is entirely applied to identifying the degree of application of innovations in the hospitality industry and the role of marketing management. Criteria and methods for empirical research are selected and systematically presented, and a combination of research methods is applied. The SWOT analysis of the innovation activity in tourism in Bulgaria, developed on the basis of the conducted studies, deserves high praise. As a result of the scientific research, the author of the dissertation formulates recommendations aimed at the management of tourism enterprises, those responsible for the national tourism policy and the scientific and research community.

In conclusion, the author has made generalizations of what has been developed in the dissertation and has determined the scientific novelty of his research.

The presentation of the dissertation allows *us to conclude* that the goal has been achieved, the research tasks have been completed, and the research thesis has been confirmed.

III. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The dissertation contains significant contributions that we can systematize in several directions.

Contributions of a theoretical nature:

- The importance of innovations as a key factor for the development of the tourism sector in Bulgaria and the role of innovative marketing strategies in motivating tourists to choose new tourist products has been proven.
- On the basis of an in-depth literature review, a systematization of the relationship between marketing management and the implementation of innovations in tourism has been made.

Contributions of a methodological nature:

- Criteria and indicators for evaluating innovations in tourism, applicable to future research and management practices, are outlined.
- An empirical model has been developed to study the impact of innovations on tourism services.

Applied contributions:

- The main consumer attitudes and motivations for using innovative tourism products are identified.
- A SWOT analysis of the innovation activity in tourism in Bulgaria has been developed.
- Technological and organizational guidelines for increasing the effectiveness of innovation have been developed.
- Specific recommendations have been formulated and certain solutions have been proposed, aimed at more active support of innovations in tourism.

The achieved scientific and applied scientific results in the course of the development of the dissertation represent an original contribution and correspond to the modern achievements of science and practice in the field of tourism.

IV. Evaluation of the abstract and the publications of the dissertation

The abstract correctly reflects what has been done in the dissertation, including the necessary elements for its content. The PhD student has presented three scientific publications that are directly related to the topic of the dissertation.

V. Critical notes, recommendations and questions

I have no significant critical remarks on the dissertation. My recommendation to the doctoral student is to continue his research work on this issue, focusing on specific types of innovations and their application in a specific type of tourism activities.

I would like to ask the doctoral student a question on which he can express his opinion: *What are the most significant barriers to the implementation of innovations aimed at sustainability in tourism enterprises in Bulgaria?*

VI. Conclusion

The presented dissertation for the educational and scientific degree "Doctor" meets all normative, quantitative and qualitative requirements for its development and writing. The author achieves original scientifically sound results that contribute to theory and practice.

The above gives me grounds to express my POSITIVE OPINION for awarding the degree of Doctor in Economics and Management (Tourism) to Gabriela Mitkova Lebeshkovska.

13.11.2025
Svishtov

Signature:
Assoc. Prof. Petya Ivanova, PhD